

Beleidsplan Hervormde gemeente Zwijndrecht 2013-2016

Voorwoord

Dit beleidsplan van de Hervormde gemeente Zwijndrecht is vastgesteld in een periode dat Hervormd Zwijndrecht bezig is haar bakens te verzetten om financieel gezond te blijven. Een periode van kansen en bedreigingen.

Sinds de Algemene Kerkenraad (verder: AK) eind 2007 de opdracht heeft gegeven tot het instellen van nader onderzoek naar wegen om te komen tot een financieel gezonde en geestelijk vitale gemeente in 2020, is er veel informatie verzameld. Een en ander heeft geresulteerd in een besluit van de AK in haar vergadering van oktober 2008 om vanaf 2009 ingrijpende aanpassingen door te voeren.

Deze zijn nodig, omdat de Hervormde gemeente zich op een kruispunt van kansen en bedreigingen bevindt. De bedreigingen: de zorgelijke financiële situatie en het teruglopende ledenaantal. De kansen: mensen in onze omgeving die nog steeds op zoek zijn naar geestelijke verdieping van hun leven; vanuit de opdracht dat de kerk per definitie missionair is, moet een meer actieve houding worden aangenomen. Door te werken vanuit die missionaire gedachte, kunnen we een deel van de bedreigingen het hoofd bieden. Daarbij is nodig dat er in de gemeente zelf een voortdurende vitalisering plaatsvindt, vanuit een levende verbondenheid met God en met elkaar.

In de vergadering van de AK van 2 oktober 2008 is een Stuurgroep ingesteld, die het gehele proces diende te regisseren en te monitoren.

De Stuurgroep koos de werktitel "Groeien na Snoeien". Dit werd ook de naam van het uiteindelijke rapport, waarover de AK heeft besloten.

Deze titel symboliseert dat er weliswaar ingrijpende besluiten moeten worden genomen, maar dat deze direct te plaatsen zijn in een kader van groei en bloei van de gemeente.

Op 19 november 2009 stelde de AK het rapport Groeien na Snoeien (april 2009) en het daarbij behorende Addendum (november 2009) vast.

De belangrijkste daaruit voortvloeiende besluiten houden in:

1. Verkoop pastorie Rotterdamseweg 201 2009 - 2010
2. Vervanging pastorie Rotterdamseweg 98 2011 - 2012
3. Verkoop Open Hof Kerk 2014
4. Verkoop Hoeksteen 2014
5. De formatie Pastoraat te handhaven op 4 fte, met een verdeling daarvan over de wijken I, II, III en IV: 0,8 – 1,2 – 1 – 1. Naast een jaarlijkse monitoring, zal de formatie bij elke mutatie onderwerp van gesprek moeten zijn en wordt de formatie in 2017 teruggebracht naar 3,2 fte.
6. De wijkgemeenten gaan actief aan de slag met het vitaliseren van de gemeente en hun missionaire opdracht
7. Wijkkerkenraden gaan intensiever gebruik maken van elkaars kennis, kunde en ervaring.

1. Inleiding

Overeenkomstig ord. 4 art. 8 van de Kerkorde dient de AK een beleidsplan op te stellen. Allereerst wordt het profiel van de Hervormde gemeente te Zwijndrecht vermeld (onderdeel 2) en vervolgens de visie (onderdeel 3). In onderdeel 4 wordt per aspect de uitwerking van de visie weergegeven.

Zowel het College van Kerkrentmeesters als het College van Diakenen hebben de uitwerking van het beheer van de kerkrentmeesterlijke cq. diaconale vermogensrechtelijke aangelegenheden in hun eigen beleidsplan vastgelegd. In dit beleidsplan van de AK wordt daarom summier en op hoofdlijnen op de onderscheiden terreinen van beide organen ingegaan.

2. Profiel van de Hervormde gemeente Zwijndrecht

De Hervormde gemeente Zwijndrecht, als deel van de Protestantse Kerk in Nederland, bestaat uit vier wijkgemeenten met vier predikanten en oorspronkelijk vijf kerkgebouwen. Het aantal kerkgebouwen wordt teruggebracht tot drie.

Elke wijkgemeente heeft een eigen (wijk)kerkenraad. Hoewel iedere wijkgemeente een eigen identiteit heeft, is er ook een gevoel van gezamenlijkheid/solidariteit.

Het als één Hervormde gemeente willen fungeren, komt tot uitdrukking in de onderstaande visie van de AK.

3. Visie algemene kerkenraad

3.1 Roeping

Met art. I van de Kerkorde belijden wij, dat de gemeente geroepen is het Evangelie te horen en te verkondigen, aan ieder die op de weg van de gemeente komt, en dienstbaar te zijn aan de noden en vragen van mensen.

Wij belijden dat ons begin ligt in Gods Woord. Wij erkennen en belijden dat de Bijbel het Woord van God is en regel voor geloof en leven.

3.2 Primaire opdracht

Als belangrijkste taak van de AK zien wij: het bepalen van de gemeente bij haar roeping en het binden van de wijken aan elkaar. Vanuit deze visie worden de wijkgemeenten gestimuleerd om het “goede te bewaren” en, waar mogelijk en gewenst, initiatieven tot vernieuwing te ondersteunen.

Het beleid van de AK is er op gericht om blijvend aandacht te schenken aan meer betrokkenheid en hart voor onze drie-enige God, voor elkaar en voor de wereld.

Dit komt primair naar voren in de wekelijkse erediensten. Het uitgangspunt van de Hervormde gemeente is, dat in principe ieder gemeentelid zich in een bepaalde kerk thuis mag voelen. Het samen gemeente zijn in een desbetreffende wijkgemeente is de basis voor geloofs- en gemeenteopbouw.

3.3 Visie

Om een levende wijkgemeente te kunnen zijn, dient de volgende basis aanwezig te zijn: een eigen wijkpredikant, voldoende ambtsdragers en een passende huisvesting. De Hervormde gemeente Zwijndrecht is een pluriforme gemeente. Hoewel er vier geografische wijken zijn met een eigen predikant, is er binnen de desbetreffende wijken sprake van een diversiteit van geloofsleven. Als modaliteiten zijn daarbij te onderscheiden: Gereformeerde bond, confessioneel en midden-orthodox. Deze verscheidenheid wordt niet als bedreiging gezien, maar als kans om een zo groot mogelijk aantal ingezetenen van de burgerlijke gemeente Zwijndrecht met het Evangelie te bereiken. De nadruk ligt daarbij op wat ons bindt en niet op waar wij in verschillen.

De AK opteert voor het in stand houden van genoemde drie modaliteiten. Er dient naar gestreefd te worden dat ieder gemeentelid zich 'thuis' kan voelen in een wijkgemeente.

3.4 Samenwerking

Van de Protestantse Kerk in Nederland maken in Zwijndrecht zowel de Hervormde gemeente als ook twee Gereformeerde kerken deel uit. Om toekomstige beleidsbeslissingen op gefundeerde en zorgvuldige overwegingen te kunnen nemen, zullen de wijken goed moeten samenwerken. Waar deze beslissingen zowel Hervormden als Gereformeerden raken, is overleg hierover met de Gereformeerde kerken noodzakelijk. Het is een taak van de AK om initiatieven tot samenwerking aan te moedigen.

Indien wijkgemeenten nauwere samenwerkingsverbanden willen aangaan, is daar ruimte voor, mits dit geschiedt op basis van gelijkwaardigheid en het beleid van de Hervormde gemeente te Zwijndrecht niet in de weg staat.

4. **Uitvoering visie**

4.1 Strategisch niveau

De Hervormde gemeente Zwijndrecht kent verschillende vormen van geloofsbeleving. Het is de taak van de AK om een bindende factor te zijn tussen de afzonderlijke wijkgemeenten.

Verschiedende geloofsopvattingen worden wel onderscheiden, maar zijn niet gescheiden en dienen ter aanvulling van elkaar. Enerzijds blijven de wijkgemeenten hechten aan hun eigen identiteit, anderzijds is er sprake van solidariteit. Deze samenwerking komt tot uiting in de AK, het College van Kerkrentmeesters en het College van Diakenen. Om te voorkomen dat de wijken zich terugtrekken binnen hun eigen identiteit, zullen zij jaarlijks tenminste een maal samenkomen in een ambtsdrageroverleg.

De AK geeft in dit proces leiding aan die zaken die conform de kerkorde aan de AK zijn toebedeeld. De wijkkerkenraden maken in principe het beleid, de AK bindt samen. Een belangrijke taakopdracht van de AK is het toetsen van de gezamenlijke doelstellingen, die de wijkgemeenten willen bereiken, maar ook het in kaart brengen van elkaars tekortkomingen. Hierbij kan een jaarlijks te houden vitaliteitsonderzoek duidelijkheid verschaffen.

Bij de besluitvorming wordt gestreefd naar consensus, waarbij de onderlinge verschillen worden gerespecteerd.

Tijdens deze beleidsperiode heeft de Hervormde gemeente Zwijndrecht te maken met de gevolgen van een aantal belangrijke beleidsbeslissingen uit 2009, waaronder het verkopen van de kerkgebouwen van wijk-1 en wijk-3 en de herhuisvesting van de betrokken wijken. Dit proces zal zorgvuldig moeten worden voorbereid en uitgevoerd, rekening houdend met alle praktische en emotionele kanten hiervan.

Daarnaast is het van groot belang om de gemeenteleden van de wijken hierbij te betrekken. Op het tactisch en operationeel niveau van dit hoofdstuk zal de betrokkenheid van de leden van onze wijkgemeenten verder worden uitgewerkt.

De komende jaren dienen de volgende beleidsbeslissingen te worden genomen:

4.1.1 Pastoraat

Pastoraat is omzien naar elkaar, gestalte geven aan Gods herderlijke zorg voor mensen. De invulling van het pastoraat is primair een taak van de wijkgemeenten. Vanuit de wijkbeleidsplannen wordt bekeken of de uitvoering past binnen de visie van de AK, om blijvend aandacht te schenken en meer betrokkenheid en hart voor de drie-enige God, voor elkaar en voor de wereld.

Belangrijke vraag die daarbij kan worden gesteld is op welke wijze wij de betrokkenheid van onze gemeenteleden kunnen continueren. Bijzondere aandacht verdient hoe wij jonge mensen en hun gezinnen kunnen blijven betrekken bij onze wijkgemeenten. Daarnaast zal duidelijk moeten worden op welke wijze wij invulling van deze pastorale rol in de burgerlijke gemeente Zwijndrecht gestalte willen geven.

4.1.2 Diaconaat

Diaconaat is, naast verkondiging en pastoraat, een van de grondstructuren in de kerk. Diaconaat is afgeleid van het Griekse woord 'diakonein' wat dienen betekent. In de Bijbelse traditie spelen het opkomen voor de armen, het helpen van weduwen, wezen en vreemdelingen een grote rol.

In Handelingen 6:3 wordt door de apostelen het diaconaat ingesteld. Het doel van de diaconie in onze tijd is, de gemeente bewust te maken van haar diaconale opdracht, die voor alle gemeenteleden geldt. Dit wordt specifiek tot uitdrukking gebracht in het College van Diakenen. Naast het dienen aan de tafel des Heren en het inzamelen van gaven en het motiveren van de gemeente tot geven en delen, zijn de diakenen alert ten aanzien van probleemsituaties van mensen en groepen in de samenleving. Zij zullen problemen zo nodig aanhangig maken bij de daarvoor verantwoordelijke instanties en meedenken over mogelijke oplossingen.

4.1.3 Kerkrentmeesterlijk

De kerkrentmeesters zijn belast met het scheppen en onderhouden van de materiële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de Hervormde gemeente Zwijndrecht. Dit wordt specifiek tot uitdrukking gebracht in het College van Kerkrentmeesters.

De AK draagt er zorg voor op basis van de vastgestelde criteria, dat de wijkgemeenten voldoende financiële middelen ter beschikking krijgen om het vastgestelde beleid uit te voeren.

Op basis van een meerjarenbegroting wordt jaarlijks een begroting gemaakt door het College van Kerkrentmeesters. Deze begroting wordt vastgesteld in de AK.

4.1.4 Samenwerking

Naast de vier Hervormde wijkgemeenten maken in de gemeente Zwijndrecht ook twee Gereformeerde kerken deel uit van de Protestantse Kerk in Nederland.

Hoewel verschillende wijkgemeenten op een of andere wijze samenwerken met de Gereformeerde kerken is er geen sprake van een structurele samenwerking.

Om toekomstige beleidsbeslissingen, die de samenwerking tussen Hervormden en Gereformeerden aangaan, op een gefundeerde en zorgvuldige wijze te kunnen overwegen, is gestructureerd contact met de Gereformeerde kerken gewenst.

Om dit overleg te kunnen voeren is, moet er binnen de AK overeenstemming zijn over het beleid van de Hervormde gemeente. Daarin past een uitspraak op welke wijze er wordt samengewerkt met de Gereformeerde kerken.

Hierbij dient te worden opgemerkt, dat van structurele samenwerking met de Gereformeerde Kerken pas sprake kan zijn, als de samenwerking tussen de eigen wijken structureel is. Dit onverlet lokale initiatieven.

4.2 Tactisch niveau

Zoals in het strategisch niveau al is beschreven staat de Hervormde gemeente Zwijndrecht in deze beleidsperiode voor een aantal fundamentele beslissingen. Beslissingen op het terrein van pastoraat, diaconaat, financieel/materieel en samenwerking. In dit beleidsplan worden de vraagstukken waarvoor wij worden gesteld concreet uitgewerkt in het operationele deel.

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze de betrokkenheid en de draagkracht van alle betrokkenen binnen onze Hervormde gemeente bij de gestelde vraagstukken kan worden vergroot. Daarnaast wordt aangegeven op welke wijze wij met extern betrokkenen over de gestelde problematiek in gesprek kunnen komen.

4.2.1 Pastoraat

De betrokkenheid bij en de belangstelling voor de landelijke en lokale kerkelijke gemeenten vertoont al jaren een dalende tendens. Met name de belangstelling van jonge mensen en gezinnen is tanend. Met het oog op de toekomst van de kerk zal zowel op pastoraal als diaconaal terrein beleid moeten worden ontwikkeld om deze betrokkenheid en belangstelling van de jongeren te continueren en op te roepen. Dit zal in de komende jaren grote prioriteit moeten krijgen, met inzet van alle ambtsdragers. Gedacht zou kunnen worden aan het opnieuw instellen van een jeugdtraject om van elkaar te leren hoe dit gestalte te geven.

Aan de ene kant zullen we de 'traditie' van de Hervormde wijkgemeenten geen geweld aan moeten doen, maar tegelijkertijd zullen we blijven zoeken naar mogelijkheden om mensen te betrekken bij de Boodschap van het Evangelie en de gemeente.

Wij zullen ons moeten afvragen hoe het komt dat de hedendaagse Nederlander wel bidt, maar zich in toenemende mate niet aangetrokken voelt tot een kerkelijke gemeente. Dat is een problematiek die wij niet alleen op lokaal niveau kunnen oplossen. Vanuit de landelijke organisatie van onze kerk komen ook suggesties op welke wijze wij deze problematiek kunnen aanpakken.

Daarnaast is het ook van belang om de geschetste problematiek te delen met onze gemeenteleden.

Sommige wijkgemeenten zullen de geschetste problematiek misschien niet herkennen, maar als de tendens zich voortzet zullen ook zij hiermee worden geconfronteerd. Daarom is het niet alleen zaak van de ambtsdragers om zich te buigen over deze problematiek, maar is het noodzakelijk met onze gemeenteleden over deze problemen te spreken. Daardoor wordt de betrokkenheid vergroot.

4.2.2 Diaconaat

In het verleden leverden de kerken een grote bijdrage aan de oplossing van de sociaal-maatschappelijke problematiek. Omdat de overheid in de afgelopen decennia veel maatschappelijke taken op zich heeft genomen, konden de diaconieën zich richten op individuele ondersteuning van mensen en instellingen op lokaal, landelijk en mondiaal niveau.

In het kader van de WMO is er op de diaconieën opnieuw een beroep gedaan een bijdrage te leveren aan de oplossing van de sociaal-maatschappelijke problematiek. In dit geval bestaat de taak van de diaconieën uit het kritisch kijken naar de regelgeving van de WMO en het aandragen van ideeën met betrekking tot de uitvoering van de wet.

Uiteraard blijft de diaconie op plaatselijk, landelijk en mondiaal gebied zich actief bezig houden met ondersteuning van instellingen en mensen, met als kernwoorden: barmhartigheid en gerechtigheid.

Zo is onze diaconie betrokken bij het 'Diaconaal Aandacht Centrum' in Dordrecht en participeert in het regionaal project 'Schuldhulpmaatje'. Via ZWO is er aandacht voor hulpverlening buiten Nederland.

4.2.3 Kerkrentmeesterlijk

Uit de meerjarenbegroting blijkt, dat in de financiële huishouding van de Hervormde gemeente Zwijndrecht de problemen, die waren voorzien, alleen opgelost kunnen worden door consequent uitvoering te geven aan het besluit, neergelegd in het rapport Groeien na Snoeien.

De zorg over de begrotingsproblematiek is niet alleen een zorg voor de ambtsdragers maar voor alle gemeenteleden. Gemeenteleden zijn wel bekend met de financiële problemen, maar zich niet altijd bewust wat de gevolgen kunnen zijn. Dat betekent dat in een zo vroeg mogelijk stadium gemeenteleden bij dit bewustwordingsproces moeten worden betrokken. De wijze waarop de AK tot zijn beslissingen komt, wordt met de gemeenteleden van onze wijkgemeenten gecommuniceerd.

4.2.4 Samenwerking

Gezien de uitdagingen waarvoor de Hervormde gemeente Zwijndrecht is gesteld, is het van belang dat in eerste instantie binnen de eigen organisatie een aantal beleidsbeslissingen wordt genomen, voordat er centraal verder wordt gesproken over nauwere samenwerking met de Gereformeerde kerken. Mogelijk kan gaandeweg het inzicht groeien dat een integrale aanpak (Hervormd/Gereformeerd) van de problematiek van belang kan zijn.

Voorlopig blijven we samenwerken zoals de afzonderlijke wijken dat al deden. Op bestuurlijk niveau zal het gesprek met de Gereformeerde kerken worden voortgezet met als belangrijkste doelstelling de problematiek waarvoor wij staan met elkaar te delen.

4.3 Operationeel niveau

Van jaar tot jaar zal de AK beleidsbeslissingen in acties omzetten. Deze worden beschreven en bewaakt door middel van een jaarlijks actieplan.

In het laatste jaar van het vigerende beleidsplan wordt een nieuw beleidsplan voor een periode van vier jaar vastgesteld.

De wijkgemeenten wordt aanbevolen eveneens jaarlijks een actieplan op te stellen. In ieder geval wordt van hen verwacht dat zij de voortgang van hun beleidsvoornemens bewaken en rapporteren aan de AK. Daarbij kan concreet worden gedacht aan de hierna volgende beleidsterreinen.

4.3.1 Pastoraat

Pastoraat is het omzien naar elkaar, gestalte geven aan Gods herderlijke zorg voor mensen.

De invulling van het pastoraat in de wijkgemeenten is primair een taak van de wijken zelf. Vanuit de desbetreffende wijkbeleidsplannen wordt wel getoetst of de uitvoering past binnen de visie van de AK om blijvend aandacht te schenken aan meer betrokkenheid en hart voor onze drie-enige God voor elkaar en voor de wereld. Indien nodig en mogelijk, stimuleert en ondersteunt de AK de wijken in het actief kunnen uitvoeren van het pastoraat.

4.3.2 Diaconaat

Het College van Diakenen wil werken in het licht van “de barmhartige Samaritaan” en de diaconale middelen aanwenden ter uitvoering van de in dit verband te verrichten taken. In de Bijbel vinden we diverse begrippen die ook in de hedendaagse samenleving hun betekenis hebben: rechtvaardigheid, rentmeesterschap, zendingsoverdracht. Deze begrippen geven zowel legitimatie als doel aan het diaconaal handelen.

De uitwerking van deze en andere taken van de diaconie staat beschreven in het beleidsplan van het College van Diakenen, waarnaar wordt verwezen. De AK streeft er naar dat de wijken, waar mogelijk, voldoende financiële middelen ter beschikking krijgen om het vastgestelde beleid uit te voeren. Dit doet zij door de begroting en rekening van het College van Diakenen vast te stellen.

4.3.3 Kerkrentmeesterlijk

De kerkrentmeesters zijn belast met het scheppen en onderhouden van de materiële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de Hervormde gemeente Zwijndrecht. Dit wordt specifiek tot uitdrukking gebracht in het College van Kerkrentmeesters.

De AK streeft er naar dat de wijken, waar mogelijk, voldoende financiële middelen ter beschikking krijgen om het vastgestelde beleid uit te voeren. Dit doet zij door de

begroting en jaarrekening van het College van Kerkrentmeesters vast te stellen. Een zaak van aandacht tijdens deze beleidsperiode is o.m. het herhuisvesten van de wijken I en III. De Hoeksteen is verkocht in 2012, en wordt (terug)gehuurd tot 1 april 2017. Voor genoemde datum zal een oplossing moeten worden gevonden voor de herhuisvesting van wijk-I.

Wijk-III is in een vergevorderd stadium met plannen om samen met wijk IV gebruik te gaan maken van de Lindtse Kerk, na de voorziene verkoop van de Open Hof Kerk.

4.3.4 Ambtsdragers

Hoewel de verantwoordelijkheid voor het werven, hebben en houden van ambtsdragers in de eerste plaats bij de wijkgemeenten ligt, wil de AK een platform zijn om ambtsdragers toe te rusten en te ondersteunen. Jaarlijkse ambtsdragers-bijeenkomsten dragen daartoe bij. De focus moet daarbij liggen op toerusting en bemoediging, waarbij ook het werven van nieuwe ambtsdragers aan de orde komt. Bovendien is het van belang elkaar te leren kennen en kennis te nemen van de aanpak en methodes in elkaars wijkgemeenten.

4.3.5 Commissies van bijstand

De AK laat zich voor haar taken bijstaan door een aantal commissies van bijstand of laat zich vertegenwoordigen in commissies c.s.

Genoemd worden:

- a. de Centrale Hervormde Vrouwen Dienst (CHVD)
- b. Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking (ZWO)
- c. Commissie Verkoop Gebouwen (COVEKO)
- d. Omroep Zwijndrechtse Waard (ATOS)
- e. Stichting IRCAS

Aldus te Zwijndrecht vastgesteld en ondertekend in de vergadering van de algemene kerkenraad van 12 september 2013.

Dhr. G. Florusse,
preses

Dhr. F. van Dijk,
scriba